даних, а операції у віртуальному просторі важко піддаються будь-якому регулюванню, контроль здійснюється системою, яка не має реального позиціонування чи приналежності. Поява нових фінансових продуктів і послуг може призвести до зростання ризиків для учасників ринку, які можуть не розуміти їх особливостей та потенційних наслідків.

Список використаних джерел:

1. Балицька М. В., Бровенко К. С. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. №9. С. 59-65.
2. Дроботя Я. А., Бражник Л. В., Дорошенко О. О. Диджиталізовані інновації банківського бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2021. №23. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/157/151.
3. Про впровадження СупТех (SupTech) та РеГтех (RegTech). URL: https://bank.gov.ua/ua/supervision/suptech-regtech#.
4. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku--kurs-na-staliy-rozvitok-innovatsiy-keshles-ta-finansovu-gramotnist
5. Vartsaba V., Zaslavska O. FinTech industry in Ukraine: problems and prospects for the implementation of innovative solutions. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. Vol. 6. No. 4. URL: http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/856/908.

НАПРЯМИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ АВІАТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Петченко М.В., *к.е.н., доцент*
Національний авіаційний університет

Авіаційна галузь у всьому світі переживає значні трансформації, обумовлені глобалізаційними процесами та макроекономічними тенденціями. Технології, які використовуються в авіатранспортному секторі швидко морально старіють та стають невідповідними викликам ринку. При цьому атрибутами сучасної конкурентоспроможності є інноваційність компанії, ефективне використання наявних ресурсів та здатність гнучко реагувати на зміни ринкової кон'юнктури. Через це підприємства авіатранспортного сектора змушені знаходитися у постійному пошуку інноваційних рішень для підтримки конкурентоспроможності.

Виклики сучасності актуалізували такі напрями фінансування інноваційних екосистем авіатранспортних компаній:

екологічні та соціальні інновації, які є атрибутом парадигми сталого розвитку. Конкретизація таких напрямів полягає у інноваційних програмах зменшення викидів вуглекислого газу, удосконалення

практики соціальної роботи. Авіакомпанії, а також аеропорти, виробники авіаційного палива та підприємства авіабудування інвестують в більш екологічні технології, такі як економічні літаки, відновлювані джерела енергії, компенсація викидів вуглецю та управління відходами;

цифровізація авіатранспортних підприємств, що обумовлено необхідністю підвищення операційної ефективності, поглиблення взаємодії з клієнтами. Зокрема, під час пандемії COVID-19 впровадження інноваційних цифрових рішень отримало поширення, зокрема у практику імплементовано безконтактну реєстрацію на рейси, біометричну посадку, електронну комерцію та аналітику даних. Ці інновації вимагають значних капітальних витрат та інвестицій у дослідження та розробки (перший щабель інноваційної екосистеми), але під час реалізації інновацій на останньому щаблі економічний ефект полягає у можливості отримання більшого прибутку та конкурентних переваг. Крім того, цифрові інновації привертають інтерес венчурних капіталістів, приватних інвестиційних компаній і стратегічних партнерів, які шукають нові шляхи виходу на авіаційний ринок;

інновації у диверсифікації та диференціації продуктів та послуг авіатранспортної галузі, мотивована необхідністю адаптуватися до мінливих уподобань клієнтів і ринкових умов. Прояв диференціації продуктів та послуг знаходить відображення у зручності, комфорті і безпеці перельотів, цінових пропозиціях, екологічності. Ці стратегії вимагають ретельного дослідження ринку, розробки продукту та маркетингових інвестицій (також фінансування першого щабля інноваційної екосистеми).

Отже, значний обсяг фінансування в межах інноваційної екосистеми авіатранспортних підприємств не може бути реалізований виключно її акторами та потребує диференціації учасників інноваційного екотопу. Зокрема, до таких учасників можна віднести:

учасників інноваційної екосистеми та їх консолідовані власні фінансові ресурси, які сформовані через реінвестування прибутку від існуючих проєктів;

уряди країн із застосуванням механізму надання державних грантів та укладання контрактів на інноваційні проєкти. Крім того, державні програми можуть містити податкові пільги на дослідження та розробки, тому раціонально співпрацювати із ініціаторами законодавчих змін у цьому напрямі. Ще одним інструментом участі держави у фінансуванні інноваційної екосистеми є державно-приватне партнерство;

приватних інвесторів, венчурних капіталістів або бізнес-ангелів, які зацікавлені в інноваціях авіатранспортних компаній;

краудфандингові платформи, такі як Kickstarter або Indiegogo;

банківські установи та їх позики

й кредитні лінії в якості традиційних варіантів фінансування. Разом з тим, проблемним питанням в даному випадку фінансування може бути застава та високі відсоткові ставки;

громадські організації та міжнародні фінансові компанії організовують грантові програми та конкурси інновацій, що дозволяє отримати фінансову допомогу на реалізацію інноваційних ініціатив. Зокрема, університети та наукові установи, фінансування яких переважно обмежено, можуть проявляти активність у залученні дослідницьких грантів;

краудсорсингові платформи;

стратегічні альянси (горизонтальне об'єднання авіатранспортних компаній) в межах інноваційної екосистеми дозволяє консолідувати капітал учасників для інноваційних проєктів, які у майбутньому приноситимуть їм економічний ефект;

благодійні організації та фонди надають гранти та підтримку досліджень та інновацій, зокрема в сферах, пов'язаних із дослідженням екологічності авіаперевезень.

Таким чином, фінансування інноваційних екосистем авіатранспортних підприємств доволі широке як за напрямами, так і за джерелами, що дозволяє обґрунтувати велику роль та значення учасників інноваційного екотопу.

МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ В УКРАЇНІ: ВПЛИВ НА ТЕМПИ ЕКОНОМІЧНОГО РОСТУ, ДОХОДИ ТА ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ

Тельнова Г.В., *д.е.н., доцент*
Національний авіаційний університет

Відомо, що параметри соціального захисту та забезпечення є детермінантами економічного розвитку країн: вони можуть сприяти покращенню рівня якості життя та прискоренню темпів економічного росту через підвищення платоспроможного попиту, а можуть бути перешкодою розвиткових процесів. Разом з тим, низький рівень соціальних стандартів спостерігається, переважно, у країнах з високою дефіцитністю бюджету, тобто таким чином уряди країн намагаються обмежити бюджетні видатки та скоротити дефіцит.